

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคร
สอบ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

๑. ในสมัยนั้น พระเถระผู้ถือเทวบัณฑิตเป็นวัตรรูปหนึ่ง กำลังเทวบัณฑิต เข้าไปสู่เรือนหลังนั้นแล้ว ฯ นางวิสาขาขึ้นพัดพ้อผัวอยู่ เห็นพระเถระรูปนั้นแล้วคิดว่า ไม่ควรบอกพ้อผัว จึงได้เลี้ยวออกไปยืนโดยประการที่พ้อผัวนั้นจะเห็นพระเถระได้ ฯ แต่เศรษฐีนั้นเป็นคนพาล แม้เห็นพระเถระก็ทำเป็นเหมือนไม่เห็น ก้มหน้าบริโภคอย่างเดียว ฯ นางวิสาขารู้ว่า พ้อผัวของเรา แม้เห็นพระเถระ ก็ไม่เอาใจใส่ จึงกล่าวว่า นิมนต์ไปข้างหน้าเถิด เจ้าข้า พ้อผัวของดิฉันกำลังบริโภคของเก่า ฯ เศรษฐีนั้น แม้อดกลั้นได้ในเวลาที่พักนิครนถ์บอกในขณะที่นางวิสาขากล่าวนั้นเองว่า บริโภคของเก่า ก็ชักมือกลับกล่าวว่า ท่านทั้งหลายจงนำข้าวปายาสนี้ไปเสียจากที่นี่ จงจับไล่ นางนั้นออกจากเรือนนี้ นางคนนี้ทำให้เราเป็นผู้ชื่อว่าเคียดกินของไม่สะอาด ในกาลอันเป็นมงคลเช่นนี้ ฯ ก็แล ทาสและกรรมกรทั้งหมดในเรือนนั้น ล้วนเป็นคนของนางวิสาขา จึงไม่อาจจะเข้าใกล้ ฯ ใครเล่าจักจับนางที่มือหรือที่เท้า แม้ผู้สามารถจะกล่าวด้วยปากก็ไม่มี ฯ นางวิสาขาฟังคำของพ้อผัวแล้ว กล่าวว่า คุณพ้อ ดิฉันจะไม่ออกไปด้วยเหตุเพียงเท่านี้ คุณพ้อมิได้นำดิฉันมาเหมือนน่านางกุมภทาสีมาจากท่าน้ำ ธรรมดาธิดาของมารดาบิดาผู้ยังมีชีวิตอยู่ จะไม่ออกไปด้วยเหตุเพียงเท่านี้ เพราะเหตุนี้แน่แล ในเวลาจะมาถึงนี้ คุณพ้อของดิฉันจึงได้เรียกกุกุมพี ๘ คนมาพูดว่า ถ้าโทษเกิดขึ้นแก่ธิดาของเรา พวกท่านพึงชำระ ดังนี้แล้ว ก็มอบดิฉันไว้ในมือของกุกุมพีเหล่านั้น คุณพ้อจงให้เรียกท่านเหล่านั้นมาแล้ว ให้ชำระโทษของดิฉัน ฯ

๒. เศรษฐีคิดว่า นางวิสาขานี้ พุดดี จึงให้เรียกกุกุมพีทั้ง ๘ มาแล้วบอกว่า นางทาริกานี้ว่าฉันผู้นั่งรับประทานข้าวปายาสมีน้ำขุ่นในถาดทอง

ในกาลอันเป็นมงคลว่า เป็นผู้กินของไม่สะอาด พวกท่านยกโทษนางวิสาขานี้ขึ้นแล้ว จงครำนางนี้ออกจากเรือนนี้ ฯ กลุ่มพิกถามว่า ทราบว่า อย่างนั้นหรือแม่ ฯ นางวิสาขาคอบว่า ฉันไม่ได้พูดอย่างนั้น ก็เมื่อพระเถระผู้ถือเทียวบิณฑบาตเป็นวัตรรูปหนึ่ง ยืนอยู่ที่ประตูเรือน พ่อผู้ของฉัน กำลังรับประทานข้าวมธุปายาสมีน้ำน้อย ไม่ใส่ใจถึงพระเถระนั้น ฉันคิดว่า พ่อผู้ของเรา ไม่ทำบุญในอรรถาพนี้ บริโภคแต่บุญเก่าเท่านั้น จึงได้พูดว่า นิมนต์ไปข้างหน้าเถิด เจ้าข้า พ่อผู้ของดิฉัน กำลังบริโภคของเก่า ดังนี้ โทษอะไรของดิฉัน จะมีในเพราะเหตุนี้เล่า ฯ กลุ่มพิกถามว่า ท่าน โทษในเพราะเหตุนี้ มิได้มีธิดาของพวกข้าพเจ้ากล่าวชอบ เหตุไร ท่านจึงโกรธ ฯ เศรษฐีกล่าวว่า ท่านทั้งหลาย โทษอันนี้ เป็นอันพ้นไปก่อน แต่วันหนึ่ง ในมัชฌิมยาม นางวิสาขานี้อันคนใช้ชายหญิงแวดล้อมแล้ว ได้ไปหลังเรือน ฯ กลุ่มพิกถามว่า ทราบว่า อย่างนั้นหรือแม่ ฯ นางวิสาขาคอบว่า พ่อทั้งหลาย ดิฉันไม่ได้ไปเพราะเหตุอื่น ก็เมื่อนางพาแม่มาอาชาในยตกลูก ใกล้เรือนนี้ ดิฉันคิดว่าการที่นั่งไม่เอาเป็นธุระเสียเลย ไม่สมควร ดังนี้ จึงให้คนถือประทีปด้ามไปกับพวกหญิงคนใช้ ให้ทำการบริหารแก่แม่พาที่ตกลูก ในเพราะเหตุนี้ ดิฉันจะมีโทษอะไร ฯ กลุ่มพิกถามว่า ท่าน ธิดาของพวกข้าพเจ้า ทำกรรม แม้แต่พวกหญิงคนใช้ก็ไม่พึงทำในเรือนของท่าน ท่านยังเห็นโทษอะไรในเพราะเหตุนี้ ฯ เศรษฐีกล่าวว่า ท่านทั้งหลาย แม้ในเรื่องนี้ จะไม่มีโทษก็ช่างเถอะ แต่ว่า บิดาของนางวิสาขานี้ เมื่อกล่าวสอนนางวิสาขานี้ ในเวลาจะมาถึงนี้ ได้ให้โอวาท ๑๐ ข้อซึ่งลึกลับปิดบัง เราไม่ทราบเนื้อความแห่งโอวาทนั้น นางจึงบอกเนื้อความแห่งโอวาทเหล่านั้นแก่เรา ก็บิดาของนางนี้กล่าวว่า ไฟภายในไม่พื้งนำออกไปภายนอก ดังนี้ พวกเราอาจหรือหนอ เพื่อจะไม่ให้ไฟแก่เรือนคั่นเคยทั้ง ๒ ฝ่ายแล้วอยู่ได้ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕

แปล ไทยเป็นมคธ

๑. ตสฺมี สมเย เอโก ปิณฑจาริกตฺเถโร ปิณฑาย จรณฺโต ตํ
 นิเวสนํ ปาวีสี ฯ วิสาขา สสุโร วิชมานา จิตา ตํ ทิสฺวา สสุรสฺส
 อาจิภิตฺตุํ อยุตฺตุนฺติ ยถา โส เถโร ปสฺสติ เอวํ อปคฺนตฺวา อฏฺฐาสิ ฯ
 โส ปน พาโล เถโร ทิสฺวาปิ อปสฺสนฺโต วิย หุตฺวา อโธมุโข
 ภูณฺชเตว ฯ วิสาขา เถโร ทิสฺวาปิ เม สสุโร สยณํ น กริเตติ ญตฺวา อติจฺจน
 ภนฺเต มยฺหํ สสุโร ปุราณํ ขาทตฺติ อาห ฯ โส นิคุณฺณเจหิ กถิตกาเล
 อธิวาสตฺวาปิ ปุราณํ ขาทตฺติ วุตฺตกฺขณฺเมยฺว หตฺถํ อปเนตฺวา อิมํ ปายาสํ
 อิตฺโต หรตฺถ เอตํ อิมสฺมา เคหา นิคุทฺทณฺณ อยํ มํ เอวรูปเ มงฺคลกาเล
 อสุจิขาทกํ นาม กริเตติ อาห ฯ ตสฺมี โข ปน นิเวสเน สพฺเพ
 ทาสกมฺมกรา วิสาขาย สนฺตกาเว อุปคฺนตฺตํ น วิสหนฺติ ฯ โก นํ หตฺถเ ว
 ปาเท วา คณฺหิสฺสติ มุขเณ กเถตุํ สมตฺถปิ นตฺติ ฯ วิสาขา สสุรสฺส กถํ
 สุตฺวา อาห ตาต น เอตฺตเกเนว มยํ นิภฺขมาม นานํ ตุมฺहेหิ
 อุกกตฺตโต กุมฺภทาสี วิย อาเนตา ธรรมานกมาตาปิตฺตุนํ ธีตโร นาม น
 เอตฺตเกเนว นิภฺขมนฺติ เอเตเนว เม การณฺเนน ปีตา อิธาคมนกาเล อฏฺฐ กุณฺมพิเก
 ปกฺโกสาเปตฺวา สเจ เม ธีตุํ โทโส อุปปชฺชติ โสธฺเยยฺยาถาติ วตฺวา มํ เตสํ
 หตฺถเ จเปสิ เต ปกฺโกสาเปตฺวา มยฺหํ โทสํ โสธาเปถาติ ฯ

๒. เสฏฺฐี กุลฺยาณํ เอสา กเถตฺติ อฏฺฐ กุณฺมพิเก ปกฺโกสาเปตฺวา
 อยํ ทาริกา มงฺคลกาเล นิสิตฺตฺวา สุวณฺณปาตียํ นิรุทกปายาสํ
 ปริภุณฺชนตํ มํ อสุจิขาทโกติ วทติ อิมิสฺสา โทสํ อาโรเปตฺวา อิมํ อิตฺโต
 นิคุทฺทณฺณเถาติ ฯ เอวํ กิร อมฺมาติ ฯ นานํ เอวํ วทามิ เอกสฺมี ปน
 ปิณฑจาริกตฺเถเร ฆรทฺวาเร จิตฺเต สสุโร เม อปฺโปทกํ มรฺอุปายาสํ
 ปริภุณฺชนฺโต ตํ น มนสิกริติ อหํ มยฺหํ สสุโร อิมสฺมี อตฺตกาเว ปฺลณฺณ

น กรโติ ปุราณปุณณเมว ขาทตติ จินเตตฺวา อติจฺจถ ฆนฺเต มยฺหํ สสุโร
 ปุราณํ ขาทตติ อวํ เอตฺถ เม โก โทโสติฯ อยฺย อิธ โทโส นตฺถิ
 อมฺหากํ ธีตา ยุตฺตํ กเถติ ตฺวํ กสฺมา กุชฺฌสีติฯ อยฺยา เอส ตาว โทโส
 มา โหตุ อยํ ปน เอกทิวสํ มชฺฌิมยามเ ทาสทาสีหิ ปริวฺตา ปจฺจําเคหํ
 อคฺมาสีติฯ เอวํ กิร อมฺมาติฯ ตาตา นานํ อญฺเณน การเณน คตา
 อิมสฺมี ปน เคเห อาขานียวพฺพาย วิชาตาย สลฺลปี อกฺตฺวา นิสิตฺตํ
 อยฺยตฺตฺนติ ทณฺฑทปฺเปก กาหาเปตฺวา ทาสีหิ สทฺธิ ฌนฺตฺวา วพฺวาย วิชาตาย
 ปริหารํ การาเปสี เอตฺถ เม โก โทโสติฯ อยฺย อมฺหากํ ธีตา ตว เคเห
 ทาสีหิปี อกฺตฺตพฺพกมฺมํ กรโติ ตฺวํ เอตฺถ กิ โทสํ ปสฺสสีติฯ อยฺยา อิธปิ
 ตาว โทโส มา โหตุ อิมิสฺสา ปน ปีตา อิธาคมนกาเล อิมํ โอวทฺนโต
 คุยฺหปฺปฏิจฺจนฺเน ทส โอวาเท อทาสี เตสํ อตฺถํ น ชานามิ เตสํ เม อตฺถํ
 กเถตุ อิมิสฺสา ปน ปีตา อนุโตอฺคฺคิ พหิ น นีหริตพฺโพติ อาห สกฺกา
 นุ โข อมฺเหหิ อุกฺโต ปฏฺวิสฺสกเคหานํ อคฺคิ อทตฺวา วสิตฺตฺนติฯ
